

BILAG

TIL

BETÆNKNING

TIL

FOLKETINGET

AFGIVET AF

DEN AF TINGET UNDER 15. JUNI 1945 NEDSATTE
KOMMISSION I HENHOLD TIL GRUNDLOVENS § 45

I

UNDERSØGELSE AF SAMTLIGE POLITISKE OG MILITÆRE
FORHOLD, SOM KAN TJENE TIL BEDØMMELSE AF, HVORVIDT
DER ER GRUNDLAG FOR AT GØRE ANSVAR GÆLDENDE OVER
FOR MINISTRE ELLER ANDRE SÆRLIG ANSVARLIGE
I FORBINDELSE MED DANMARKS BESÆTTELSE
AF TYSKE TROPPER DEN 9. APRIL 1940

AKTSTYKKER

STENOGRAFISKE REFERATER

J. H. SCHULTZ A/S
UNIVERSITETS-BOGTRYKKERI
KØBENHAVN

1945

4. *Kammerherre Zahles politiske Indberetning Nr. XXII af 4. April 1940 vedrørende den forestaaende „Aggression“ mod Danmark (modtaget samme Dag).*

Berlin, den 4. April 1940.

Strængt fortroligt.

Med særlig Kurér.

No. XXII

Danmark—Tyskland.

Hr. Udenrigsminister.

I. Herved har jeg den Ære at indberette, at den svenske Marineattaché Kl. 13 Dags Dato indfandt sig hos Gesandtskabets Marineattaché og meddelte i kort sammentrængt Form følgende, som han havde fra absolut paalidelig Kilde indenfor Ober-Kommando-Werhrmacht:

- 1) Der forestaar en „Aggression“ mod Danmark, som skal finde Sted i næste Uge.
- 2) samtidig eller muligvis lidt senere forberedes et Indbrud i Holland, muligvis ogsaa Belgien.
- 3) det er sandsynligt, at Operationerne dernæst fortsættes mod Syd-Norge.
- 4) der er intet erfaret om eventuelle Hensigter mod Sverige.
- 5) Troppe- og Tonnagekoncentrationer (ialt ca. 115 000 Tons) om Swinemünde bekræfter sig og skal delvis være indladet, men ikke afgaaet. Der er Meddelelser om, at der i visse Troppeafdelinger drives forceret Uddannelse i Gasangreb, og at dette i flere Tilfælde skal have gjort Tropperne urolige. Man maa forvente en hensynsløs Indsættelse af Krigsmateriel.

Den svenske Marineattaché meddelte, at den svenske Gesandt var underrettet, og at denne havde anmodet ham om at meddele mig ovenstaaende.

II. Umiddelbart efter dette Besøg indfandt den hollandske Militærattaché sig hos Marineattachéen og gav ganske ligelydende Meddelelse.

Han meddelte, at Oplysningerne stammede fra samme meget paalidelige Kilder indenfor tyske Officerskredse, som tidligere havde advaret Holland, og som var utilfreds med det nuværende System.

Paa Forespørgsel tilføjede han, at selv om han ikke kunde udtale sig om, hvorvidt disse Planer virkelig vilde blive udført, var han overbevist om Oplysningernes Paalidelighed, hvad Planernes Udarbejdelse angaar. Han spurgte, om Danmark var mobiliseret, og anmodede om at blive holdt underrettet om, hvad Gesandtskabet maatte erfare.

Jeg telefontelegraferede derefter til Udenrigsministeriet under Nr. 25.

Jeg er i Tvivl om, hvorvidt jeg mundtlig til Udenrigsministeren eller Statssekretæren skal nævne disse Meddelelser, forsaavidt angaar deres faktiske Indhold — naturligvis uden Kildeangivelse. Maaske vil sidstnævnte paa Grund af personligt Forhold til mig have vanskeligere ved undvigende Svar. Eventuel Instruktion udbedes.

Nærværende Beretning ledsaget af 1 Gennemslag overbringes af Legationsssekretær Schön som Kurér pr. Flyvemaskine Dags Eftermiddag. Han bedes sendt tilbage i Morgen Fredag Eftermiddag.

Jeg har den Ære at forblive med den mest udmærkede Højagtelse.

Hr. Udenrigsministerens ærbødigste

Herluf Zahle.

P. S. Efter at ovenstaaende er skrevet, erfarer jeg, at norsk Gesandtskab har lignende Meddelelser; norsk Kilde angives at være neutral Civilperson; herudover har vi ikke meddelt hinanden noget om Kilder. De norske Meddelelser gaar ud paa snarligt Angreb paa Holland for at skaffe Basis for Angreb paa den franske Nordfront. Hvad Danmark angaar, skulde Maalet være at skaffe Støttepunkter for Undervandsbaade og Luftbaser paa Jyllands Vestkyst.

D. s.

Hr. Udenrigsminister, Dr. phil. P. Munch,
Udenrigsministeriet.

5. Kammerherre Zahles politiske Indberetning Nr. XXIII af 5. April 1940 vedrørende den svenske Gesandts Forespørgsel til den tyske Statssekretær (modtaget samme Dag).

Berlin, den 5. April 1940.

No. XXIII.

Strængt fortrolig.

Danmark—Tyskland.

Med Kurér.

Hr. Udenrigsminister.

I Forbindelse med min ærbødige Indberetning Nr. XXII af Gaars Dato har jeg den Ære at meddele følgende:

Min svenske Kollega fik i Tirsdags Morges — efter at han havde meddelt sin Regering de Oplysninger, som jeg i Privatbrev, overbragt Dem af Marineattachéen, havde givet Hr. Ministeren — Ordre til at rette Forespørgsel til Statssekretæren om 1) Sandheden af Foranstaltningerne i Stettin og Swinemünde og 2) det eventuelle Formaal med disse. Kun det første Spørgsmaal blev rettet til den paagældende, idet han gjorde et meget alvorligt og „préoccupéret“ Indtryk og svarede, at han ikke kendte noget til saadanne Foranstaltninger, men selv om han skulde faa Rygterne bekræftede, ikke vilde være i Stand til at give Oplysninger om Troppebevægelser i et krigsførende Land. Efter dette Svar opgav Minister Richert at udføre Ordrens 2. Del. Det var om Morgen blev sagt ham, at Statssekretæren ikke kunde modtage ham om Eftermiddagen, men kun ganske kort Tid ved Middagstid. Grunden hertil var antagelig et stort Møde ogsaa af de ledende Militære hos Ryskansleren Tirsdag Eftermiddag.

Det er paa ingen Maade min Tanke at svække de foruroligende foreliggende Indicier, naar jeg peger paa *Muligheden* af, at den tyske Regering har ventet en allieret væsentlig aktiveret Krigsførelse uden Hensyn til neutrale danske og norske Rettigheder, og at Foranstaltninger for alle Tilfældes Skyld er blevet forberedte, men mulig stillede

i Bero efter den britiske Premierministers Tale, der var betydelig mindre skarp end fra flere Sider ventet. Vi har, som Hr. Ministeren vil vide, i de forløbne Krigsmaaneder set en Række tyske Planer mod Vest lagt og foreløbig ikke udførte.

Jeg tør ogsaa henlede Opmærksomheden paa, at Meddelelserne fra „utilfredse Officerer“ maaske maa tages med et vist Forbehold. De kunde vel være beordret til visse „Indiskretioner“ for at fremkalde visse Reaktioner, der forventes at kunne være af Interesse.

Det er muligt, at den tyske Regering tror paa Muligheden af en engelsk Landgang i Narvik og derfra videre Indmarche i Sverig mod Kiruna, en Plan der forekommer mig at høre hjemme i Fantasiens Verden. Hvis dette imidlertid er Tilfældet, kunde Foranstaltningerne være Forberedelser til Modstand herimod. At Sverig vilde og kunde modsætte sig en saadan Indmarche, kan vel betragtes som givet. Og derom er den tyske Regering næppe i Tvivl.

Som det af ovenstaaende vil fremgaa, er jeg kun i Stand til at meddele Fakta — saaledes som de synes at være — men ikke i Stand til herfra at drage konkrete Konklusioner af mere eller mindre alvorlig Art. Jeg anser det dog for min Pligt at udtale, at den kongelige Regering paa ingen Maade bør skyde den Tanke fra sig, at Situationen kan være yderst alvorlig eller i Løbet af Dage eller Timer blive det. Øjeblikket turde derfor, efter min ærbødige Formening, være inde til snarest at tage under den grundigste Overvejelse, hvad der — under de forskellige mulige Gradationer i Situationens Udvikling — vil være at foretage.

Jeg tilføjer, at det er mig bekendt, at herværende danske Presserepræsentanter er foruroligede ved den usædvanlige Tillukkethed, der vises dem af deres sædvanlige officielle Forbindelser, der i Modsætning til, hvad der ellers er Tilfældet, ikke engang har reageret overfor visse Meddelelser i den danske Presse, saaledes heller ikke den i „Nationaltidende“s Gaarsnummer fra engelsk Kilde omtalte Meddelelse om militære Forberedelser ved den tyske Østersøkyst.

Nærværende Beretning ledsaget af 1 Gennemslag indsendes med Kurér pr. Flyve-maskine Dags Eftermiddag.

Jeg har den Ære at forblive med den mest udmærkede Højagtelse

Hr. Udenrigsministerens ærbødigste

Herluf Zahle.

Hr. Udenrigsminister, Dr. phil. P. Munch,
Udenrigsministeriet.

*6. Kammerherre Zahles politiske Indberetning Nr. XXIV af 6. April 1940
vedrørende den indtrufne Situation (modtaget samme Dag).*

Berlin, den 6. April 1940.

Strængt fortroligt.

Med Kurér.

No. XXIV.

Danmark—Tyskland.

Hr. Udenrigsminister.

I Forbindelse med mine ærbødige Indberetninger Nr. XXII og XXIII tillader jeg mig at fremkomme med følgende Betragtninger med Hensyn til den øjeblikkelige Situation.

Hr. Ministeren vil af sidstnævnte Indberetning have forstaaet, at jeg i *Øjeblikket* ikke anser en efter Ordre foretagen Henvendelse af mig til den tyske Regering med Hensyn til de paa Østersøkysten foretagne Foranstaltninger som opportun.

Af følgende Grunde:

- 1) Sandsynligheden for et klart Svar er ringe.
- 2) Fremsættelsen af en Forespørgsel gør et — eventuelt ubehageligt — Svar lettere, og endelig
- 3) kan jeg som Underskriver af Ikke-Angrebspagten — med Fare for at blive haanet af et almindeligt Publikum — ikke bringes til ganske at se bort fra denne og dens Protokol, der dog indtil videre paa et bestemt Omraade har vist nogen Effektivitet. At vise en manglende Tillid til internationale Aftaler svækker disses Kraft.

Det er ikke min Sag — uspurgt — at give Regeringen Raad med Hensyn til, hvad der fra dennes Side bør foretages under de Muligheder, som Situationen frembyder. Det er heller ikke min Mening at give Udtryk for nogen Optimisme, naar jeg tillader mig at fremkomme med følgende Betragtninger.

Jeg ser ikke, at dansk Sø- og Landterritorium — under den i Øjeblikket værende militærpolitiske Situation — kan have anden Betydning end som Støttestrukturer for Flyvere og Undervandsbaade, aktivt som nærmere Udfaldsbasis, passivt som Havne og Ankerpladser for maritime Stridskræfter, der er bestemt til at sikre Søfærdselslinierne fra Lindesnes til Helgolandsbugten eller til Spærring af Skagerak. Dansk Territoriums Anvendelse hertil er ikke synderligt lovende under Hensyn til manglende egnede Havne og — i alt Fald i Øjeblikket — Flyvepladser.

Hr. Ministeren vil i mit ærbødige Nr. XXII have lagt Mærke til Meddelelsen om Sammendragning i tyske Østersøhavne af en betydelig Tonnage egnet til Indskibning af Militær o. s. v. Det forekommer mig, at Anvendelse af Tonnage ikke er nødvendig af Hensyn til en eventuel „Aggression“ mod Danmark, hvor Landforbindelsen frembyder en nem og ikke hindret Adgang i alt Fald til den Del af Landet, som under den nu foreliggende Situation synes naturligt at kunne komme i Betragtning.

Hvis det er rigtigt — hvad jeg her hører — at den tyske Regering mener at have undervurderet den Effektivitet, med hvilken de Allierede havde kunnet indgribe i den russisk-finske Konflikt, eventuelt med Benyttelse af skandinavisk Territorium, er der Grund til at formode, at de nu trufne Foranstaltninger paa den tyske Østersøkyst snarere er en Forberedelse til et kraftigt Fremstød mod norsk Territorium, hvis allierede Stridskræfter skulde sætte sig fast paa dette Lands Sø- eller Landterritorium. Jeg forstaar, at den tyske Regering i den sidste Tid 2 Gange i Oslo har henledt Opmærksomheden paa, at en saadan Aktion fra de Allieredes Side vilde have en øjeblikkelig Kontraaktion fra tysk Side til Følge.

Igaar fandt der en Førsteopførelse Sted af en Film om det tyske Flyvevæsens Indsats i Krigen med Polen. Den viste, hvorledes dette store Land med en *Fredsstyrke* paa 30 Divisioner i Løbet af 18 Dage forvandlede til Kvadratmile af rygende Ruiner. Hr. Göring, der havde indbudt til denne Forestilling — ogsaa Missionschefer og Militærattachéer med Fruer — vistest til sidst paa den hvide Dug med Udtalelser om Englands sikre Ødelæggelse. Det sidste Billede var et Englandskort, der blev større og større og til sidst knustes af en Bombeeksplosion.

Nærværende Beretning ledsaget af et Gennemslag indsendes med Kurér pr. Flyve-maskine Dags Eftermiddag.

Jeg har den Ære at forblive med den mest udmærkede Højagtelse

Hr. Udenrigsministerens ærbødigste

Herluf Zahle.

P. S. Paa Grund af de ofte fantastiske Tal, der nævnes, kan det have sin Interesse at erfare, at kyndige fremmede Militære anslaar det tyske militære Flyvevæsens første Linje til ca. 9 000 Maskiner, deraf Halvdelen svære Bombemaskiner ca. 2 500 Jagere og Resten Specialmaskiner f. Eks. Spejdermaskiner. Dertil kommer en Reserve paa ca. 6 000, hvortil uddannet Personale ikke findes.

Det tyske Flyvevæsen har stor Respekt for den franske Flyveruddannelse, mindre for Materiellet. Omvendt er Tilfældet for det engelske Flyvevæsens Vedkommende. Det skal være de tyske Maskiner forbudt at indlade sig i Kamp med Maskiner af Spitfire- og Curtis-Typen paa Grund af disses langt mindre Vingebelastning.

Som ret usikkert Rygte har jeg hørt, der i Holsten skulde befinde sig 4 Divisioner af Linjen.

Jeg har ogsaa hørt sige, at den tyske Generalstab ikke særlig gerne ser en Udvidelse af Fronterne under Hensyn til den ønskelige Koncentration paa Vestfronten.

D. s.

Hr. Udenrigsminister, Dr. phil. P. Munch,
Udenrigsministeriet.

7. Chiffertelegram fra Gesandtskabet i Berlin Nr. 26 af 7. April 1940 vedrørende en tysk Transportflaades Afgang fra Stettin (dechiffret den 7. April 1940 Kl. 18.35).

Udenrigsministeriet.

Chiffertelegram fra Gesandtskabet i Berlin (indtelefoneret til den vagthavende Sekretær af Legationsraad Steensen-Leth) den 7. April 1940.

Erfaret Transportflaade forladt Stettin 4. April, Kurs Vest. Bestemmelse ubekendt, men forventes naaet 11. April.

Dänische Gesandtschaft 26:

Læst 7. April 1940 Kl. 18.35.

A. H.

8. Kammerherre Zahles politiske Indberetning Nr. XXV af 8. April 1940 vedrørende bl. a. Hans kongelige Højhed Prins Axels Ankomst.

Berlin, den 8. April 1940.

Strængt fortroligt.

Med Kurér.

No. XXV.

Danmark—Tyskland.

1 Gennemslag.

Hr. Udenrigsminister.

I Løbet af Gaarsdagens Eftermiddag erfarer jeg — gennem Kommandørkaptajn Kjølens, der formidler Gesandtskabets Forbindelse med de andre Specialattachéer — fra U. S. A.'s Marineattaché, at Transportflaaden har forladt Stettin den 4. ds. med vestlig Kurs over Østersøen. Denne mener at vide, at Destinationshavnen skal naas den 11. ds. (Denne Meddelelse har jeg givet videre til det norske Gesandtskab, der ikke har nogen Militær- eller Marineattaché). Dette sidste kunde tyde paa, at Bestemmelsen var Narvik. Denne Slutning er dog usikker, da man ikke kan vide, hvor længe denne Flaade f. Eks. forbliver i tyske Farvande. Det er forstaaeligt, at Flaaden forlader Stettin, hvor den observeres, og at Overraskelsesmomentet saa vidt muligt ønskes bevaret. Denne Kilde tror ikke paa Offensiv mod Vestfronten i dette Øjeblik. Den hollandske Militærattaché vil vide, at „Befehl“ er udgaaet til Transportflaaden: at endelig Bestemmelse er taget med Hensyn til Aktion af denne. Det forlyder, at der ligger eller har ligget Bjergtropper i Nauen (ca. 50 km fra Berlin mod VNV), til hvilke der skal være uddelt Søsyege midler. Danske Udkigstationer vil muligt have afgivet Meldinger om Transportflaaden, der ogsaa kan tænkes at tage Vejen gennem Kielerkanalen.

De herværende Militærattachéer, samt Marine- og Luftattachéer har i længere Tid anmodet om at faa Lejlighed til at aflægge Besøg paa Vestfronten. Denne Rejse var endelig fastsat til igaar Søndag Aften med Kreuznach (SV for Mainz) som foreløbigt Maal. De paagældende skulde være tilbage allerede i Morgen Tirsdag den 9. ds. Den hollandske Militærattaché meldte sig dog i sidste Øjeblik syg, den amerikanske og italienske sendte Afbud, men delegerede deres adjoints. Da det kun drejede sig om en Dag, fandt vi det rigtigst, at Marineattachéen ikke sendte Afbud. Den samme Stilling tog den svenske Marineattaché. Jeg har i Løbet af Dagen i Dag Forbindelse med den hollandske Militærattaché.

Hvad jeg iøvrigt i Løbet af Gaarsdagen har hørt, staar ikke i Modstrid med ovenstaaende Oplysninger. Landfronten ligger stadig i sidste Beredskab. Til nogen Optimisme ser jeg ingen Grund. Er de foranstaaende Meddelelser rigtige, maa man vel nærmest tænke sig, at de tyske Styrker følger en Plan, der ikke er en Følge af, men et Præventiv mod et allieret Fremstød mod de nordlige Vestkyster. Man beskæftiger sig her stærkt med Formodninger med Hensyn til Indholdet af de af den britiske Udenrigsminister, den svenske og den norske Gesandt i London overleverede Noter. At man kan have vanskeligt ved fra vort Synspunkt at se den Fordel, Tyskland kan have af en saadan Aktion, er vel ret irrelevant. Det kommer an paa, hvad Tyskland selv mener fordelagtigst under Hensyn til de almindelige os ubekendte Planer og Krigsmaal. Selv for en Lægmandsbetragtning

kan det forstaaes, at de nordlige Vestkyster kan frembyde direkte Udfaldspunkter mod den britiske Østkyst. Den norske Vestkyst synes dog hertil at egne sig i højere Grad end Jyllandskysten med dens Mangel paa Havne og Læ.

Fra flere Steder siges det mig, at Forholdet mellem Tyskland og Rusland i de allersidste Uger er noget kølnet. Den tyske Presse har faaet Ordre til at behandle Rusland med Høflighed, men Kulde. Denne tyske Holdning synes paavirket af Italien.

I det Øjeblik, hvor disse Linier skrives, er jeg ubekendt med det nærmere Indhold af de af de Allierede til Sverrig og Norge overgivne Noter, angaaende hvis konkrete Indhold den tyske Dagspresse intet konkret indeholder. Jeg hører til min Forbavselse Rygter om, at Formuleringen ikke er parallel, men fra fransk Side holdt i en skarpere Tone.

Hans Kongelige Højhed Prins Axel ankom hertil igaar Aftes, og jeg venter Direktøren Dags Aften. Jeg forstaaer til fulde den naturlige Begrundelse, der har foranlediget disse Sendelser. Hvis jeg imidlertid forud var blevet afæsket en Udtalelse om disse, vilde jeg have tilladt mig at paapege, at de, hvis Situationen hurtigt udvikler sig efter de nu tilsyneladende Linier, har ringe Chance for at føre til Arrangementer med eller Tilsagn fra den tyske Regerings Side med Hensyn til den danske Skibsfart over Nordsøen. Intet skulde glæde mig mere, end hvis jeg i denne Henseende er for pessimistisk. Jeg er selvfølgelig til Disposition i saa høj Grad, som manglende Instruktioner tillader. Jeg ser her bort fra de Vanskeligheder, som uofficielle Sendelser altid frembyder i dette særdeles formelle Land. En Mistanke om, at Kompetence- endsige Forfængelighedshensyn skulde paavirke denne min Indstilling, tør jeg vel formene mig hævet over.

Da jeg af Prins Axel erfarede, at Hans Kongelige Højhed vilde søge at komme i Forbindelse med Marskal Göring og Storamiral Raeder, fandt jeg det nødvendigt i Fortrolighed for Prinsen at klarlægge den førstnævntes noget spændte Stilling til Hr. von Ribbentrop. Det er overhovedet en „ressentiment“ i Wilhelmstrasse, som jeg til en vis Grad frygter. Jeg henstillede til Prins Axel foreløbig eller i alt Fald først at søge at henvende sig til Admiral Raeder og maaske lade Modtagelsen der være bestemmende for eventuelle videre Skridt. Hvis Prinsen bliver modtaget af Raeder inden denne Beretnings nødvendige Afsendelse, skal jeg meddele om Mødets Forløb. Prins Axels Stilling, Erfaring og Charme — dermed regner jeg selvfølgelig. Men under nuværende Forhold frygter jeg for, at disse udmærkede Betingelser ikke *her* har tilstrækkelig Slagkraft — i alt Fald ikke under den øjeblikkelige Situation, saa vidt jeg — mangelfuldt — er i Stand til at overskue den.

Hr. Ministeren vil ikke misforstaa mig, naar jeg i Ærbødighed tillader mig at advare imod for stærkt at parallelisere mellem den nuværende Krig og „Verdenskrigen“. Forholdene kan let og hastigt udvikle sig paa en ganske anden og farligere Maade. Vi kan ikke slaa os til Taals med Præcedenser. Vi kan i den nærmeste Fremtid fra begge krigsførende Parters Side blive stillet overfor Problemer, til hvilke ingen „Forakter“ findes uden at gaa ret langt tilbage i Historien.

Efter at ovenstaaende er skrevet, erfarer jeg, at Reuters Bureau skal have meddelt, at den britiske Flaade vil udlægge Miner i norsk Territorialfarvand, og at man fra tysk Side er forberedt paa dette Skridt og vil træffe sine Modforanstaltninger.

Nærværende Beretning, der bedes betragtet som strengt fortrolig, indsendes Dags Eftermiddag med Kurér pr. Flyvemaskine. En Genpart medfølger.

Jeg forbliver med den mest udmærkede Højagtelse

Hr. Udenrigsministerens ærbødigste

Herluf Zahle.

P. S. 1. Efter at ovenstaaende er skrevet, erfarer jeg, at Direktør Mohrs Rejse er udsat.

P. S. 2. Efter Aftale med Prins Axel lod jeg Kl. 10 Legationsraaden telefonere til Admirals Adjutant for i Prinsens Navn at anmode om Modtagelse. Kort efter telefonerede Auswärtiges Amt's Protokolafdeling og bad om Samtale med mig, under hvilken Hr. v. Dörnberg meddelte mig, at Prinsens Ankomst var indberettet af den tyske Gesandt i København. En Attaché vilde blive sendt til Gesandtskabet. Denne, en Hr. v. Bredow, kom med Vogn og ventede her paa Besked fra Admiralen, en Besked som til dette Øjeblik — Kl. 1.30 — ikke er kommet.

P. S. 3. Den svenske Gesandt har personlig givet Møde hos mig og meddelt, at han fra en god Kilde — som han dog ikke kunde nævne — havde erfaret, at de tyske Planer skulde gaa ud paa en hel eller delvis Besættelse af Danmark og Norge.

P. S. 4. Det er meddelt mig fra ret god Kilde, at de tyske Gesandter i Oslo og Stockholm igaar kom hertil i Flyvemaskine for om Eftermiddagen i Auswärtiges Amt at faa Instruktioner af den tyske Rigsudenrigsminister.

Indtil dette Øjeblik — 2.15 — ingen Besked fra Auswärtiges Amt eller Admiral med Hensyn til Prins Axel.

P. S. 5. I dette Øjeblik (Kl. 3) kom der Meddelelse om, at Ambassadør Ritter Kl. 5.30 vilde modtage Prins Axel i Auswärtiges Amt. Hans Kongelige Højhed tager derhen. Fra anden Side er intet hørt. Hvis Prinsen kan faa Plads i Flyvemaskinen i Morgen tidlig, tager han denne. Om muligt giver jeg telefonisk Meddelelse om Afrejsen. Jeg forlader ikke Gesandtskabet idag.

D. s.

Hr. Udenrigsminister, Dr. phil. P. Munch,

Udenrigsministeriet.

19. *Kammerherre Zahles politiske Indberetning Nr. XXVI af 9. April 1940 vedrørende Meddelelsen om de tyske Troppers Indmarch og Hans kongelige Højhed Prins Axels Samtale med Rigmarskal Göring.*

Berlin, den 9. April 1940.

Strængt fortroligt.

Antagelig med H. K. H. Prins Axel
som Kurér.

No. XXVI.

Danmark—Tyskland.

1 Gennemslag.

Hr. Udenrigsminister.

Angaaende Prins Axels Samtale med Dr. Ritter Gaars Eftermiddag, vil Hans Kongelige Højhed sikkert straks efter Hjemkomst aflægge Beretning til Hr. Ministeren. Prinsen udsatte sin Afrejse, da det blev ham sagt, at han muligt vilde kunne se Göring eller Raeder idag. Kl. 9 meddeler Prinsen mig, at Göring vilde se ham her i Byen Kl. 10.45, hvorefter han begiver sig til Gesandtskabet. Kl. 9.15 meddeler U. S. A.s Chargé d' Affaires mig telefonisk, at den engelske Radio bringer en ubekræftet Meddelelse om tyske Landstridskræfters March mod den danske Grænse, at Udslibning af Tropper i København skulde være begyndt, at den norske Regering skal have forladt Oslo, og at der skulde herske Krigstilstand mellem Norge og Tyskland. Den paagældende kommer her Kl. 10.30. Kl.

9.45 meddeler en herværende dansk Korrespondent, at han og hans danske Kolleger samt norske Presserepræsentanter er kasernerede „for deres egen Sikkerhed“ paa Hotel Kaiserhof. De synes ikke foreløbig at være forhindret i indenbys Telefonering. — Angaaende „Transportflaaden“ indeholder den tyske Dagspresse ingen Meddelelse. Dens Maal er mig ubekendt. Jeg kan ikke undlade at paapege, at en langsom gaaende Transportflaade (ca. 10 Knob?) selv med Ministrygere og beskyttende Ledsagelse er et let angribeligt Objekt. Dette ved naturligvis den tyske Marine fuldtud og har sine Planer færdige.

Jeg maa vel forudsætte, at min eventuelle telefoniske Forbindelse med Udenrigsministeriet idag — aaben eller en clair — er truet eller umulig.

Kl. 10.25. Da jeg ikke fra den tyske Regering direkte eller indirekte til dette Øjeblik har modtaget nogen Meddelelse, foretager jeg foreløbig intet Skridt.

Kl. 10.30. Den amerikanske Chargé d' Affaires bekræfter ved personligt Besøg sine fornævnte Meddelelser.

Kl. 10.30 er samtlige fremmede Presserepræsentanter kaldt til Møde i Propagandaministeriet, eventuelt Auswärtiges Amts Pressebureau.

Kl. 10.55 overrækker en Embedsmand fra Auswärtiges Amt mig en Verbalnote af Dags Dato med som Bilag det Memorandum, som den tyske Gesandt i København Dags Dato har overrakt den kgl. Regering.

Samtidig meddeles det mig, at min norske Kollega er kaldt til den tyske Rigsudenrigsminister.

Kl. 11.25 kommer den schweiziske Gesandt, Hr. Frölicher til mig. Jeg gør ham bekendt med ovennævnte Memorandum.

Ca. Kl. 12 kommer Prins Axel tilbage fra Göring, som havde gjort Hans Kongelige Højhed bekendt med Situation og Memorandum. Man vilde ikke berøre Danmarks civile Administration, men den danske Eksport vilde naturligvis gaa til Tyskland, og dette Land vilde forsøge at skaffe Danmark Foderstoffer, Gødningstoffer, Kul o. lign.

Hele den ulykkelige Situation skyldes den svenske Malmeksport, som synes uundværlig for Tyskland.

Prins Axel afrejser med særlig Maskine Kl. 2. Almindelig Maskine indstillet. Jeg forsøger at give Prinsen nærværende Beretning med.

Jeg mener i Øjeblikket intet at foretage uden Instruktion.

Dette er mulig min sidste direkte Forbindelse.

Jeg har den Ære at forblive med den mest udmærkede Højagtelse

Hr. Udenrigsministerens ærbødigste

Hertug Zahle.

P. S. 1. Hvorledes Tyskland kan levere os Foderstoffer og Gødningstoffer, er mig uklart.

P. S. 2. Den beordrede Luftprotest beror her foreløbig.

Hr. Udenrigsminister, Dr. phil. P. Munch,
Udenrigsministeriet.

20. Referat (udateret) af Hans kongelige Højhed Prins Axels Samtale med Rigmarskal Göring den 9. April 1940.

Kl. 9.45 telefonerede v. Bredow til mig paa Bristol, at Göring vilde se mig Kl. 11. Jeg ringede til Zahle og spurgte ham, om der var sket noget nyt i Løbet af Natten; det var der ikke, men han sendte Legationsraaden hen til mig for at fortælle mig, at de om Morgen havde hørt fra een i den amerikanske Legation, at der var Rygter om, at Tyskerne tidligt om Morgen havde overskredet den danske Grænse.

Kl. 11 kom jeg til Göring, som spurgte mig, om jeg var klar over Situationen, til hvilket jeg svarede Nej. Han sagde saa: Vi har besat Danmark og Norge; jeg sagde blot: ogsaa Danmark.

Derpaa gav han mig en Kopi af den Note, som var overrakt Danmark og Norge, og bad mig læse den.

Derefter begyndte han at forklare mig, hvorfor Tyskland havde været tvunget til at foretage dette Skridt. Han havde positivt Bevis for, at England og Frankrig vilde have krænket Norges Neutralitet og besat en Del af Landet; Mineudlægningen var kun en første Begyndelse.

Det var den svenske Malm, det drejede sig om, og Tyskland vilde være i en meget prekær Situation, saafremt de blev afskaaret fra den. De Allieredes Plan var af afskære Tyskland fra Malmen mod Nord og fra Olien mod Syd (Rumænien). Som et Bevis herfor nævnede han Attentatsforsøget i Donau Floden, der, saafremt det var lykkedes, vilde have spærret Floden i flere Maaneder.

Han sagde, at de Allierede nu lagde meget stærkt Tryk paa Tyrkiet, for at faa Lov til at sende deres Orlogsskibe gennem Dardanellerne og derved true Rumænien.

De Allierede vilde erobre Narvik og gennem en Forcering af Sundet tiltvinge sig Adgang til Østersøen for derved at afskære den Del af Malmtransporterne, der gik fra Luleaa.

I dette Øjeblik havde Tyskerne besat Narvik, Bergen og Trondhjem, hvor alt var „ruhig“, ligesom alt var „ruhig“ i Danmark, hvis Regering havde været meget fornuftig.

Det var ikke Meningen at anvende det danske eller det norske Territorium til Basis for Kamphandlinger mod England, medmindre England foretog Angreb mod dem. Dette havde han ad Omveje ladet England vide.

De var i Øjeblikket i Færd med at besætte Stavanger og Oslo; han mente, at Stavanger vilde være i Orden i Løbet af en Times Tid; i Oslofjorden var der blevet skudt fra Forterne, men han ventede ikke, at det vilde vare længe, inden alt ogsaa vilde være „ruhig“ i Norge.

Denne Besættelse var ikke noget Overgreb paa Danmarks Suverænitet, som vilde forblive uberørt deraf, ligesom den indre Administration i Danmark forblev uberørt af Besættelsen med Undtagelse af alt, hvad der kom ind under Forsvaret.

Med Hensyn til Handelen ønskede de vore Landbrugsprodukter; de vilde undersøge, hvor meget Foderstoffer, Kunstgødning og andre Raastoffer Danmark trængte til. Tyskland kunde give os rigelig, da de nu fik Forsyninger fra Rusland; han ventede, at de kunde faa ca. en Million Tons Foderstoffer derfra foruden Tømmer m. m.

Han bad mig sige til Kongen, at Tyskland handlede ud fra den bitre Nød, og at det aldrig havde været Meningen eller at han aldrig havde tænkt at skulle komme til at handle som de nu gjorde.

Han mente, at Italien meget snart vilde komme med i Krigen, da de vist ikke vilde finde sig i, at Triest og andre Havne blev udsat for de Allieredes Blokade.

Samtalen, under hvilken jeg saa godt som ikke sagde noget, kom nu ind paa Spørgsmaalet om Oprindelsen til Krigen; jeg sagde til ham, at det var sørgeligt, at England og Tyskland aldrig havde fundet hinanden, til hvilket han sagde, at Hitler dog altid havde været Anglofil. Tyskland var kommet saa vidt med Frankrig, at de mente, at det aldrig vilde komme til Krig imellem dem mere; jeg spurgte ham, om man da ikke efter München-Overenskomsten havde troet, at der aldrig vilde komme Krig mellem England og Tyskland; hertil sagde han, at det var Chamberlains Skyld, idet han ved sin Hjemkomst fra München havde sagt i Parlamentet, at Grunden til at England havde maattet give efter for Tyskland var den, at England ikke var stærk nok, og nu skulde de til at opruste. Som Svar havde Hitler saa holdt sin „berømte“ Zaarbrücken Tale.

Han spurgte mig, hvad Interesse England havde af Polen, til hvilket jeg svarede, at jeg ikke var Politiker og derfor ikke kunde svare paa Spørgsmaalet.

I Løbet af Samtalen fortalte han mig, at de lige havde luftbombarderet Scapa Flow, og at der ogsaa laa en Del af den franske Flaade, hvilket var et Bevis paa, at den engelske Flaade alene ikke var stærk nok til at slaa den tyske Flaade.

Til Slut sagde han til mig, at saafremt jeg ønskede at tale med Hitler, var han klar til at tage imod mig; hertil svarede jeg nej og at jeg havde faaet Forklaring nok.